

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Primus liber

[urn:nbn:de:bsz:31-300776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300776)

De consolatione theologie

Libri de consolatione theologie Incipit feliciter.

Quædamque scripta sunt: ait magister ille discipulus theologie Paulus ad nostram doctrinam scripta sunt: ut per patientiam et consolationem scripturarum spem habeamus. Conueniunt aliquando super hoc verbo volucer: cursor leuis et plians vias suas. Et monicus in religione degens. Qui ut vidit quod volucer sibi

notissimus ad se venit de longinquo. multa quidem super multis. sed multa plus plurima super aduena quodam germano suo conquirere disposuit. Cuius inquisitionem et alterius responsionem. sequens dialogus explicabit: et hoc per quadriduum sub tetragono considerationum. Que licet ad inuicem comunicent. erit tamen appropriatus prima de consolatione theologie per spem in contemplatione diuini iudicii. Secunda per scripturam in reuelatione regiminis mundi. Tertia per patientiam in zeli moderatioe. Quarta per doctrinam in conscientie serenatione. Deus autem patientie et consolationis consolet nos in omni tribulatione nostra. et det sermonem rectum in ore duorum. Quorum volucer sic incipit.

Primum metrum primi libri Elegiacum

In quo defletur miseria civilis dissensionis. Concordat in genere carminis primo metro Boetii de consolatione philosophie.

Carmina

Sepe peregrinas volucer transmissus in oras
Regrediens: patrie mentia iam video
Dulcis aue natalis humus/tu francia felix
Indicta parisiis/nobile palladium
Hec quid id est: seuo bellonam cerno tumultu
Civilis furere/sanguine cuncta replet.
Spiritus in medium missus vertiginis errat/
Obtruncant gladijs mutuo se proprijs:
Carceribus trudent alios: aut flumine mergunt.
Membraque torturis plurima dilaniant.
Pars queuis dici pietas vult/publica curans
Commoda: que patrie viscera rumpit ouans:
Iusticie vultus atrox mentitur erinis.
Rex iuuo te clamans regia sceptrum rapit.
Excuperant syllam/cathilinam crimine vincunt.
Cum pro virtute bellicus horroz habet.
Non pater a natis tutus. fratremque perire
Vult frater. soceri mors venit a genero.
Clerum/miliciam/ciues/sine lege reclusos
Carcere/plebs rabida sicut oues iugulat.
Nullus adest nostre respectus religionis
Jura sepulture denegat impietas.
Quisquis opes vel diuitias famatur habere/
Obicitur titulus prodicionis ei.
Eligit hic partem neutram defendere partis/
Hoc vtriusque patet innocuus iugulo.
Hec satis est alijs vni se tradere parti/

Liber Primus

Hi se flagitijs conscelerent paribus.
Quid q̄ te patriam pulchram violare vocatur
Extera gens: hostis te lacerando rapit.
Nulla fides pietasq; manet/confunditur omne
Fasq; nefas/regnat horrida tefiphone.
Extremos nonne fuerat iocundius indos/
Aut glaciale solum me penetrasse prius.
Aduena tu felix alia te parte receptans/
Namq; patent oculis non mala tanta tuis.
Verum monachus hic degit/sua claustra subibo/
Ac de fratre suo fecero verba sibi.

Prosa prima libri primi

Monicus

Et ne volucer q̄e video! Et certe is est. Dic precor o volucer ynde venis: que noua fers: qualis ad me te modo fors attulit. **V**olucer. **S**cito monice. quonia in cōstita nensi cōcilio generali. cum germano tuo conuersatus vsq; ad finalem summi pōtificis egressum: tandē diuerticula q̄rens etui cum eodem. qui iuxta cognomē suum peregrinus effici maluit in terra aliena/ q̄ ad suos huc regredi. **M**onicus. **S**atis est o volucer. si certum me face re poteris. quid agit dilectus anime mee quid amor cordis mei. Nonne dolet velut eculem se fieri in ignota et longinqua regione/ vbi lignā quā nō nouerat audit: Nonne subtristis est/ se pōni sub modio vel in obscuris sicut mortuos seculi. qui lucere super candelabrum fuerat institutus. **V**olucer. **N**ihil prozsus o monice/ tempoz et tempestate pensata/ proq; diuturna animi preparatōne qua sibi p̄uiderat d̄m̄ia que occurrissent equanimiter toleranda. **S**audet potius in domino magnificans eum. et exultat spiritus eius in deo salutari suo. deputans se adiutum meritis et precibus aliorum. Itaq; de se securus. et in se domino miserate. trāquilus. deslet miseriam patrie proprie. indignissimāq; sortem. **L**uius tamē calamitatis media pars nō est sibi nūciata. quā oculis proprijs horrens intueor. **Q**uine tiam sup conculcatōe veritatis et iusticie plorans ingemiscit. **M**iserabilem deniq; ciuitatis celeberrime desolatōem tan

q̄ hieremias ruinas hierusalem lamētatur. **M**onicus. **Q**ua ratioe fieri potest o volucer. q̄ exul a patria/ a parentib; a propinquis a notis et amicis nō angustietur in corde/ nō in animo turbetur. **V**olucer. **M**onice. nihil difficile est volenti. **D**eministi puro vt aduena no ster semper in medijs etiam turbis et vrbibus/ solitudinem sibi quesiuit et dilexit. **S**olitudinem loquor que est a curis forinsecis/ et hominū calumnijs vacatio. p̄bans illud sapiētis. qui minoratur actu percipiet sapientiam. **M**onicus. **S**cio volucer et expertus testor. **V**olucer. **E**cce autē nunc elongauit fugiens et mansit in solitudine/ expectans eū qui saluū se fecit a pusillanimitate spiritus et tempestate. quonia vidit iniquitatē et cōtradictōes in ciuitate. **E**uolauit sicut passer: erepta de laqueo venantium. **U**ndiq; nimirū sibi parabātur insidiarum tendicula. **E**natauit vt potuit/ a naufragio reipublice. p̄stolans si forte postmodum sit spes. **N**ihil tandem se videns aduersus curētem furoris impetum nitendo proficere/ desiliit aliozsum a curru publici regiminis/ cedens raptui preualentis nequicie et malicie/ quam ad presens nō vincit sapientia. **M**onicus. **V**incet tādē aliquādo: crede mihi: volucer. **M**agna quippe et fortis est veritas et super omnia vincit ac preualet. **V**olucer. **V**eritas o monice quando vincet nescio. hoc vnum p̄rijs oculis inspicio iuxta vocem ysaię/ q̄ conuersum est retrozsum iudicium/ et iusticia lōge stetit/ quia corruit in platea veritas/ et equitas non potuit ingredi. quonia facta est veritas

De consolatione theologie

in oblivione / et qui recessit a malo prede
paruit. Quo contra videre est falsitate: non
qualemque / sed hereticam pravitate in
via mandatorum dei / que pambulat vicis
et plateas / erecta ceruice / insultans carbo
lice veritati cum defensoribus suis. prote
rit eos pedibus sordidissimis. Ac de ip
sis tanquam domina victoriosissima trium
phare gloriatur.

Rhonicus

Prob dei atque hominum fidem. dic
ozovoluceryndetalis eversio?
Nonne sancta generalis syno
dus. que pro veritatis tuitione
principaliter instituta fuerat / seculricem
huiusmodi veritatis exhibuit atque prote
ctricem. Verum hanc inter: in querelam
omissam volo quonia cupit animus et te
cognoscere quibus exercitijs se refouet fra
ter / que torpere nequaquam putauerim iner
ti ocio: quibus insuper armis spiritualibus
aduersus iniquos fortune seuentis im
petus congregari solitus est / ne tristitia se
culi que morte opatur ipsum vel deiciat
vel absorbeat. **Voluer.** De vera et so
lida pegrini consolatione tecum sermonem
habiturus. significo in primis quod eam ac
cipit doctrine theologia / que comitem se
dedit pegrinationi sue. Ab infantia enim
sacras litteras nouit / neque furor hostilis
neque terror puertere potuit: quin perseque
retur iter suum / de qua sapiens. Attingit
ergo / ait a fine usque ad finem fortiter / et di
sponit omnia suaviter. Hanc amantem et ex
sui eam a iuuetute mea / et quesui spon
sam mihi eam assumere / et amator factus
sum forme illius. **Sequitur consolatio** in
trans in domum meam condescam cum il
la. Non enim habet amaritudinem conuer
satio illius. Nec tedium conuictus illius
sed leticiam et gaudium. **In cuius pre
conium ita liber metro pangere.**

Secundum metrum pri mi libri dactylicum

alcmanni tetrametrum hypercatalecticum
In quo ponitur laus theologie in hoc / quod
est efficax / solari et currit cum secundo me
tro Boetij. Deus quam percipit.

Helic theologus pulchra sobria
Lui vult a puero se dare sponsam:
Que castum tenero stringit amore.
Eius se vocitans iure sorozem.

Casus se sociam prebet in omnes
Ac vire releuat tedia meste.
Solatur resonans cantica syon
Securoque regit limite gressus.
Spes et vera fides concomitantur /
Et diuinus amor: quadraginta virtus
Prudens sobriaque fortis et equa /
Donorumque cohortis iuncta beatis.
Ad te si tribulans foris ruit ylla.
Duris increpitans torua flagellis /
Perstes. impauido suscipere vultu
Nam sic viuatur / est pax in amaro.
Nam si flammigeris intonat ether
Fractus fulminibus / totus et orbis
In se dissiliat / si caro cedit
Dens esto stabilis / sede retenta.
Nec tu quesieris berculis arma /
Nec grandes validis viribus artus /
Plus horrenda facis / quam superarit.
Dac iutrice potes perdere monstra.
Infandas erebi carmine pestes
Vicit quando lyziam temperat orpheus /
Dollefcunt lapides / flumina sedunt
Sed se non superat victus amore.
At vero cirbara dum modulatur
Pastor postea rex carminibus odas /
Dnas aprat phronesis / ocyus exis
Regnam spiritus a rege saule
Ergo nemo satis theologie
Laudes extulerit / tanta patrantis.
Qua cure fugiunt / mens bilarescit /
Que virtute sua monstra trucidat.
Cuius vi raptur aduena / degens
Terris / ad nitidum scandere celum.
Excelsa residens cernit ab arce.
Fortunam merito rectus vtranque

Secunda prosa pri mi libri sequitur.

Rhonicus
Utre quidem laudaueris theologia
voluer. Sed in consolatione reci
pienda contra fortuitos casus con
tra vanam mundi felicitatem. Tur non
suffecerit celebris ille dialogus philoso
phie cum Boetio. qui prozsus eleganti sti
lo / breui et splendido compositus est. sen

sentias grauissimas atq; verissimas in se tenens: **Uoluer.** **N**oli mirari monice. si theologia philosophie proficitur/ quonia sicut naturam gratia/ sicut ancillam domina et discipula magistra/ sicut tempus eternitas/ sicut ratiocinationem intelligentia sicut visibilia ea que non videntur. sic theologia philosophiam exuperat/ quam non abiicit sed in obsequium sumit. Est autem lex diuinitatis et ordo. vt suprema inferiorum iungantur ad superiorum infima/ more concatenationis/ veluti plato loquebat/ que in corporalibus argentea in spiritualibus aurea vocabatur. Et plane hanc in scala iacob graduu figuratiōem accipimus. **P**ropterea sub compendio procedentes inducimus theologiam inchoatē verbū ab illo supremo / quo philosophia consolatiōnem suam apud boetiū terminauit. Ita enī recto breuiatōq; ordine procedet theologia/ sursum machinā sue deductōnis erigens. si philosophie sibi fundamenta substrauerit. **Q**uale vero sit illud quod postremū philosophia posuerit/ puto meministi. **M**agna enim vobis est inquit si dissimulare non vultis/ necessitas indicia probitatis. cum ante oculos agitis indicia cuncta cernentis. **H**oncus. **H**emini uoluer / et quā principio exordians: quali preterea medio progrediens hucusq; processerit retineo. nimirum qui studio libri illius ab adolescentia vehementer incubuerim.

Uoluer

Congratulor eruditiōi tue. **S**i quidē ab hac sententiā qua philosophia definit: theologia suam cū peregrino cōsolatiōem inicit/ qualis sententiā formaliter in augustini soliloquio posita est. **E**t certe paulus dū ad hebreos scriberet/ collaudatur virtutes fidei/ proposuit symbolum nature/ quod hominibus p̄o omni tēpore necessarium fuit. **C**redere enī oportet accedentem ad deū/ quia est et inquirentibus se remunerator sit. **A**t vero deus ipse qualis iudex existeret/ qualem insuper muneratiōnem daret querētib; se/ non potuit philosophia neq; discipuli sui du-

ctu ratiōis inuenire. **D**eficiebat enim uolentibus ad altiora conscendere scala creaturari. per quam sempiterna dei virtus atq; diuinitas licet possit attingi/ non tamen vsq; quaq; vt cognoscerent quales quantitas ve penas reprobis deum cōtemnentibus/ qualia porro premia se inquirentibus iustus iudex tribueret. **Q**uod faceret vel philosophi vel poete tentauerūt/ euauerūt in cogitatioibus suis. et vix aliud q̄ errores fabulosos sibiq; dissidentes fingere potuerūt. **R**ectam deniq; mandatorum dei viam nescierunt qua p̄gitur ad vitam/ que est status omnium bonorum aggregatiōe perfectus. q̄lem hic assequi neminem posse philosophia demonstrat experimentalit̄ ratiōe. **S**ed vel virtutes vel actus formales quibus attingatur iste status obiectiue quidem. in deo intuitiue cognito philosophia tradere nō valuit. **D**iseratus autem de super humanos errores deus/ eas veritates necessarias et salubres ad quas euehere nō poterat philosophia nec tentare debuerat/ theologia supernaturaliter infusa/ sicut et humanus supernaturalis ē finis/ reuelauit et addidit. **I**nter quas: non irrationabiliter theologia super istam q̄ deus inquirentibus se remunerator sit. quia videlicet iustus iudex est cuncta cernens. collocat et adiicit modum iudiciū a christo tradidi. **I**bunt hinc nō dubium quin mali: in supplicium eternum. **I**usti autem in vitam eternam. **N**ec enim est alia veritas efficacius generatiua timoris domini q̄ ista/ claudēs in se horrendissimū illud damnationis tonitruum. **I**te maledicti in ignem eternum. **N**unquid non horrendū valde p̄ncipi a facie dei summi boni: **S**ed ad horris cumulum inercogitabilem/ additur maledictio trudens in ignem/ non qualē cumq; sed eternum. **E**t hoc cum dyabolo et angelis eius. vbi ascendet fumus tormentorum in stagno ignis ardentis et sulphuris/ vsq; in secula seculorum. vbi vermis eorum nō morietur/ et ignis eorum nō extinguetur. **E**t erunt vsq; ad satietatem visionis omni carni. **A**d hunc auditum si fides admixta est/ timorē domini quis non sibi suscepit? **E**st autem timor domini inicitū sapientie. et ab ipso concipiuntur spiritū salutis. **E**t per eū declinat ois a malo. illūianē corda/ et in oblectatiōe

De cōsolatiōe theologie

B venit misericordia. **D**onicus. **Q**ua
ratōne fieri potest o volucer/q per timo-
rem et talem timorem veniat queuis ob-
lectatio. Timor enim penam habet/que
pfecta charitas foras mittit. Qualis am-
plius esse cōsolatio potest hūti p oculis
assidue stagnum ignis ardētis et sulphu-
ris in quod ne corruat: formidare habet
momento quolibet. Hec ynq̄ dum venit
ab hoc pauore secur⁹ est. Hec enī homo
finem suum neq̄ si amore vel odio dign⁹
sit. **V**olucer. **R**ecte censes monice
si theologia fidelis nequaq̄ ad vltiora
per timorē istum pueberet: si nō ad spem
que non confundit: effugere compelleret.
Si non deniq̄ ad deum totius cōsola-
tionis/ per dilectiōem amplectēdum sibi
q̄ adberendū. velut in locum refugii: mi-
rabiler induceret. **D**onicus. **V**el-
lem audire quo pacto fieri habet hec in-
ductio vere mirabilis de timore in spem
et amorem. Hec enī eadem sede cordis
simul habitare posse vident timor et spes
licet legam prophete inuisionem regibus
terre vt seruiant dño in timore et exultent
cum tremore. **E**t per sapiētem. Qui time-
ris dominū sperate in illam. et iterum. p
pheta. Beneplacitum est domino sup ti-
mentes eum et in eis qui sperant sup mise-
ricordia eius. et alibi sine numero spes ti-
mori coniūgitur. **V**olucer. **A**tten-
dendus est o monice: solerter ordo iudici-
orum supmi iudicis dei. qualem philoso-
phia non attingit. Unde theologia ve-
lut humano more loquens triplicem deo
curiam: triplicemq̄ thronum deputat.
Residet in prima curia et throno in-
dulgens gratia. Residet in altera curia et
throno corrigens misericordia. Residet
in tertia curia et throno damnās iusticia
de q̄ per apostolū. Horrendū est incidere
in manus dei viuētis. **T**radiderat bo-
mines omnes in hanc mortis damnatiōez
preuaricator adam. nec erat qui de manu
hac iudicātis dei posset eruere/ si non su-
pra nature vires et merita/ cōstituisset no-
bis iustus iudex deus/ per sacramentum
reconciliatiōis vnigeniti filij sui dei/ cu-
riam primā et alteram in quibus gratiam
et misericordiā iudices collocauit/ in thro-
nizans quando factus est nobis a deo sa-
pientia et iusticia: sanctificatio et redem-
ptio. **Q**uādo preterea datum est homini

bus damnatis in curia iusticie eam qua-
si grauaminis illatrice posse decliare ap-
pellando ad supiores curias gratie et mi-
sericordie/ quoniaz supercaltat misericor-
dia iudicium. fitq̄ vt vbi abundauit deli-
ctum supabundet gratia/ quod philoso-
phia nō cognouit. **D**onicus. **I**nci-
pio volucer grauioribus q̄ antea scrupu-
lis vgeri/ vt omittam questioes interim
multiplices/ et tuis habentes dictis ortū
de fide philosophorū et aliorum quo pa-
cto saluati sint aliqui sub nature sola lege
Tradit itaq̄ philosophia vix pscrutabi-
lem diuine prouidentie viuacitatem. pre-
fertim dum ad eam confertur humani li-
bertas arbitrij/ cum certa precognitione
futurorum. **S**ed ecce sup addit theologia
difficultatem in immēsum minus inue-
stigabilem/ neq̄ comprehēibilem. dum
quosdam ex hominib⁹ recipit iudicādos
in curia gratie vel misericordie: et ne bea-
titudinis picipes facit. Alios vero mul-
to plures damnat in eternū sua iusticie se-
ueritas/ dicente eo. **M**ulti vocati: pauci
vero electi. **V**irum autē si quis in hac re
cogitāone constitutus nō perturbetur et
totus horrore tabescat/ qualiter abscon-
dita non est consolatio ab oculis suis. **I**n-
tra scripture verbum. **D**um ita deus inter
fratres diuidit. **V**olucer. **A**tten-
dendum est in primis. **D**onice! q̄ hec cōsideratio
iudiciorum dei qui terribilis est in con-
silijs super filios hominū/ si cum super-
ba curiositate recensetur/ p̄cipitat in il-
lam sapientis damnatiōem. **Q**ui scrutā-
tor est maiestatis opprimit a gloria/ exter-
minat omnē bonē cōsolatiōis virtutem/
deniq̄ in reprobam de deo desperatiōem/
et in odiosas rabidas et insanas blasphemias
demergit et absorbet. hoc in viato-
ribus aliquibus hoc in damnatis omni-
bus opatu. **A**t vero cōsideratio ta-
lis si cum debita humilitate et reuerentia
fidelis et p̄ cordis assumatur. **S**i cum ca-
priuatōne omnis intellectus in obsequiū
fidei reuoluat. nullam existimat peregrini-
nus nost̄ et potiorē vel efficaciorē ad
consecutiōem legitime cōsolatiōis viā/
diuinitus elargiri. **N**onne senserat hoc p
pheta dum suspirans ait. **D**emor sui iu-
dicioz tuoz a seculo domine/ et cōsolat⁹
sum. **Q**uā cōsolat⁹z nescio si vehemētius
expsit alio loco is q̄ dixit. **E**t extrauct. i.

extra se salientur / filie inde propter iudicia
tua domine. **¶** **Donicus.** **O**bservan
dū ne est obscuro volucer: ne min⁹ sobria
fortassis ⁊ insolēs sit huius doctrine tra
ditio. quoniam stultoz infinitus est nume
rus / carnalium ⁊ arrogantium / q̄ non ca
piunt que dei sunt. ⁊ si nō dixeris ea que
versant in corde suoz que suo ingenio pe
netrare se gloriari possint. **¶** **Volucer.**
Corrigit ⁊ repellit tuā hanc hesitationē
consciū arcanozū diuinorū apostolus.
qui satagens contentiōem gentiliū ro
manorū ⁊ iudeozū qui susceperāt fidem
compescere / collocavit totius disputatio
nis sue velut centrū ⁊ cardinem supremū
consideratiōem diuine p̄destinationis et
p̄scientie ab illo loco. **S**cimus autem
quoniam diligētibus deum. omnia coogan
tur in bonum his qui s̄m p̄positum voca
ti sunt sancti. Nam quos p̄sciuit ⁊ p̄
destinavit. ⁊c. **U**sq; dum exclamat. **D**al
titudo diuinarū sapientie ⁊ scientie dei
q̄ incōprehensibilis sunt iudicia eius et
inuestigabiles vie eius. **Q**uis enī cogno
uit sensum domini? **A**ut quis consiliari
us eius fuit? **A**ut quis prior dedit ei ⁊ re
tribuetur illi? **I**llie inserit q̄ nō volentis
neq; currentis. sed miserantis dei est. ⁊ cu
ius vult miseret. ⁊ que vult indurat. **E**t
q̄ non ex opibus. sed ex vocante dictū est
Jacob dilexi. esau at̄ odio habui. **¶** **A**po
stolus igitur doctor gentium in fide ⁊ veri
tate / inter quas erant insipientes multe
carnales ⁊ superbe. si p̄missam eis confi
deratiōem pro sua edificatiōe nō timu
it exponere: quatinus eas ⁊ iudeos mu
tuo reduceret ad legitimā pacis ⁊ carita
tis formā. **Q**uo pacto verēdum erit inter
christianos. p̄sertim eos qui de sua salute
soliciti sunt consideratiōe ista utiq; apud
eum / talem de sua salute consolatiōem su
ozumq; similiū opata est. ut assereret. **C**er
tus suz enim q̄ neq; mors. neq; vita. neq;
angeli. neq; principatus. neq; virtutes.
neq; instātia. neq; futura. neq; fortitudo.
neq; altitudo. neq; profunduz. neq; crea
tura alia poterit nos separe a caritate dei
que est in christo iesu domino nostro. **¶**
Poterit autē certitudo talis accipi de cer
titudine reuelatiōis diuine si Paulus de
se solo loq̄retur. **S**ed dum cōnumeravit
alios electos. dei cōuenientius intelligit
hoc esse dictū de certitudine spei. que trā

quillitas quantū sit opatiua. satis admo
modū propheta regius exposuit. q̄ dum
gloriabundus in dño dixisset. **I**n pace in
id ipsum dormiā ⁊ requiescā. **S**ubintu
lit pro causa spem / dicens. **Q**uoniam tu do
mine singulariter in spe constituisti me.
¶ **Donicus.** **S**cire velim o volucer
quo studio vel industria deuenit aduena
noster ut in hac pace in id ipsum fruere?
¶ **Volucer.** **A**ccipito vba mea sobrie
neq; enim dicere p̄sumo: nisi quod aspi
rat ⁊ aspirare suadet ad illam pacē in id
ipsum cum propheta dicente. **C**oncupi
uit anima mea desiderare iustificatiōes
tuas / in omni tempe / si forte aliquādo de
siderium sui ⁊ similiū pauperū exaudiat
domin⁹. ⁊ preparatiōē cordis eozum au
diat auris sua. **S**cit enim quoniam nemo
repente fit summus. scit quoniam munus
hoc gratie magis est q̄ industrie. **N**ihil
minus doctorū deuorū scripta relegēs
theologia ductrice / suis uti conatur indu
strijs / ne sibi met̄ deesse putetur. deumq;
tentare videat. **E**niritur experimento co
gnoscere que sit illa pacis consolatiō qua
sobrie inebriat? exclamat psalmista. **Q**uā
magna multitudo dulcedinis tue domi
ne quā abscondisti timētibus te. **S**ignā
ter ait abscondisti q̄ nec ab habēte tradi
nec ab eo qui non habet capi potest. **E**st
quippe nomen nouū in calculo candido
scriptum. qd̄ nemo scit nisi qui accipit

¶ Tertium metrum

primi libri glyconici coriambici. ⁊ pro
portionalis secto primi de consolatiōe phi
losophie. **L**um phebi radis.

Quā crede nimis bonum
Intus quo valeas frui:
Extra non liceat loqui.
Lerte nescit homo vetus
Intro quid sapiat nouus
Hoc est manna reconditum.
Sensus quod capit intus.
Queris qualis ei sapor?
Aurem verbaq; quid paras?
Susta post videas licet.
Degens frater agro seneq;
Querit gaudia / que domi
Frater iunior accipit.
Lecus mel ionathas prius
Sustat / protinus hinc videt.

De cōsolatiōe theologie

Del nobis sapidū deus:
Duo fastidia tollere
Dundi noxia fas tibi.

Tertia prosa primi

Donicus.

O Miseris interim volucer verbum sup istis affectus deuoti sentimētis/in quibus stat sapientia: que in mysterio abscondita est. Hec est theologia mystica/de q̄ tractatus fratris apud me seruo/ quosdā latino/quosdā vulgari scriptos stilo. Sed sup his altera foras die sermo fiet: **P**erge vero prosequi de spe: respondens ad pauculas interrogatiōes meas/ qui se creatorum aduene nostri cōsciū es. Recogitat ne supremū iudicem deū: homines ex massa peccatrice: p̄destinasse quidem hos ab eterno sempit̄ne beatitudinis fore participes/ alios vero p̄scitosz reprobos ad supplicium perpetuū: **V**olucer. **R**ecogitat monice/ et id sane frequenter. **D**onicus. **A**ccusat ne diuersum huiusmodi iudiciū dei: tanq̄ preterea sit in eo scua quedā crudelitas/ indigna bonitate sua summa: **V**olucer. **A**bsit monice talis aduersus deū blasphemias/ neq̄ enim p̄sonā accepisse/ neq̄ iniurias fecisse dici potest q̄ nulli debitor est. **N**ō notauit apostolus dicens. **O** homo / tu quis es qui respondeas deo: nunquid dicit figmentū ei qui se finxit. quid me fecisti sic: An non habet potestatem figul⁹ lutū ex eadem massa facere. aliud quidē vas in honore. aliud vero in cōtumeliam: **T**alis ap̄d homines similitudo plurima reperitur. nedū super rebus vita carentibz/ sed animatis / quibz vtiuntur pro arbitrio suo alijs ad mortē. alijs ad cōseruatōem nec arbitratur se: v̄l iniurie: vel crudelitate obnoxios esse. **Q**uid si vult deus in maḡ domo sua manifestare diuitias glorie sue. istis in ostensionem misericordie. alijs in manifestatōem sue iusticie/ gloriificans illos ex misericordia/ istos ex iusticia derelinquens: quatinus resultet carmen illud pulcherrimū. **E**x graui tenore iusticie/ z molli cantu misericordie/ de q̄ li profitef̄ p̄pheta. **M**isericordiā z iudicium cantabo tibi dñe. **Q**uod si pauciores sunt qui saluātur/ manifestior est in hoc gratia dei quēadmodū int̄ surdos z clau-

dos mutos z mortuos/ pauciores sunt q̄ miraculo curātur/ q̄ qui proprie cōditio ni relinquūtur. **V**erū dum ad singularia sit descensus et inquisitio. cur videlicet Petrū vel Paulum deus elegerit ad salutem. **J**udam vero z diuitē epulonē dereliquerit: oportere vt humana garrulitas apponat digitū ori suo/ hoc vnum profitemens q̄ iustus est domin⁹ in omnibus v̄ijs suis. **I**taq̄ sicut nulla potest assignari ratio cur inter tot res possibiles fieri/ ista nō: illa facta est/ nisi beneplacitū dei. **I**ta de recreatōe seu regeneratōe/ ad vitam spirituale/ multo magis dici debet. **N**eq̄ confugiendū est ad illorū merita vel opera/ quos ab eterno p̄destinat deus. quia si ex opibus: iam nō ex gratia. **S**ed neq̄ priorem eterna dei voluntas causam habet/ qui fecit omnia propter semetip̄m. impiū quoq̄ in diem vindicte. **N**ihilomin⁹ fatendum est q̄ nemo sine culpa damnabitur. sicut absq̄ gratia saluabit nullus. **D**onicus. **P**erge volucer inquire re cōsequenter/ si hanc aliquādo peregrinus noster consideratiōem super se/ z ad se reflectit. **V**editas ne forte sit ex numero reprobos/ neq̄ enim gloriari potest se peccatū nō habere: neq̄ de alia massa esse q̄ ceteros: **V**olucer. **D**icam illō monice quod sentio **V**editatur aliquādo se cum cōquerens. quid si iusto dei iudicio damnatus es: **S**i reperit indispositum cor suū ad humilem hui⁹ consideratiōis susceptiōem/ derelinquit eā/ z ad alia se cōuertit. quemadmodū fieri consiliū est in tentatiōibus vel interrogatiōibus carnaliū peccatorū/ v̄l experientijs carū rerū/ que sunt difficillime electōis. vt si querat aliquis a semetip̄o **V**alles membratim lanat⁹ mori/ q̄ illecebrose voluptati mulieris pulcherrime consentire: **S**i vero percipit affectum suū/ deo propicio tranquillum/ humilem z suauē/ sicut imprecatur apostolus. **D**eus autem spei repleat vos omī gaudio/ et pace in credendo/ vt abundetis in spe/ et virtute spiritus sancti. **S**istit p̄detengim tamē et caute/ in hac recogitatiōe. si forte damnandus est. **L**uius apprehensionem/ nequa q̄ remurmurat/ sc̄dm presentem affectum/ z sensum de diuina iusticia. **S**ed humiliatus dicit. **I**ustus es domine/ z rectum iudiciū tuū. **N**ō q̄ damnatiōem eligat. **A**bsit. qz

nec deus hoc vult ipm velle/sicut nec peccare nec desperare dum viator est. Dicit porius cū Job. etiā si me occiderit tamen in ipso sperabo. Et cōuersus ad dominū cū pio et humili affectu. Scio inq̄t eq̄ssi me iuder/ quoniā damnati in inferno te odiunt. te iniustū. te inuidū. te crudelissimū iudicant. te blasphemant. te sanctisq̄ omnibus ore rabido maledicūt. Scio q̄ illic cōstitutus (heu me miserū) sic agerē. At vero dum interim affectib̄ tam effertis et blasphemis careo. amo te qui totus es amabilis. te iustissimū/ te amāntissimū te clementissimū diiudico. te collaudo. tibi sanctisq̄ omnibus tuis ore pio benedico. quicquid postremo de me futurum ordinauerit voluntas tua/ corde credo et ore profiteor. quoniā nulla est iniquitas apud te qui sanctus es in omnibus operibus tuis. **¶** **Donicus.** Placet volucer distinctus iste modus habendi se circa recogitātionem diuine predestinātionis seu prescitiē/nam sicut in primo curiositas temeraria. sic in secūdo meritoria valde humilitas exerceatur. **¶** Videre simile est in aspectu vel recogitātionē formose mulieris/ vbi periclitaret in cōtinens. continens vero fortiter habitatus/ vteret ad virtutem. **¶** Video q̄ amor hic gratuitus est. nō mercenarius. nō recuruus. hec affectio filialis vel fidelis sponse. quē amorem/ quia donū suū est/ nō acceptare non potest. quia diligentes se diligit. Beatus qui ascēiones in corde suo disponēs ad hunc gradum pene supremū peruenit. **¶** Sentio deinceps magis ac magis q̄ medio potest hec considerāto pacem quandam et consolatiōem operari. Ita tamen si sit ap̄d homines qui peccata iam non sterāt. nam iteratio peccatorū quid aliud pretendit q̄ reprobatiōem et interitum? Attentō q̄ spes nō ex meritis proueniēs presumptō est. nō spes estimanda. **¶** Volucer **¶** Scio o monice quoniā nemo est qui viuit et nō peccet quando et septies in die cadit iustus. Et beatus dicitur a psal mista. nō qui non fecit. sed cui nō impu tauit dñs peccatū. Virū fortasse videbitur quod dicitur sum. Inuenire est hominē qui quanto pluribus impugnat tentatiōibus/ quāto renitēs eis pluries cui incitur/ vel in voracitate gula. vel in somniculosa dormitātionē/ vel in stimuloꝝ car-

nis crebra p̄pensione/ et alijs huiusmodi/ tanto frequētius certius et ideo forti⁹. qz humilius/ in deū se projicit. qz deo sperat et confidit. Consulte quidē dum nullam videt in se fiduciā resistēdi virijs/ neq̄ virtutes et salutē adipiscēdi repositā. Falloꝝ si nō ita dauid egerit in dñs. Impulsus euerfas sum vt caderē/ subdit. cuius innitias ē auxilio/ et domin⁹ suscepit me. Rursum cū ab homibus sibi desperatō improperaret/ quia tulerat ouem et pastorē occiderat/ et dicerent. non est salus ipsi in deo eius/ ipse solidiori spe deo filius respōdebat. Tu autē domine susceptoꝝ meus es gloria mea. et exaltans caput meū. **¶** **Donicus.** Et intelligo volucer. Ita se res habet/ q̄ apud vere humilem quāto minus est in se spei/ minus in ope alienā fiducie. minus deniq̄ vult cōstituere iusticiam suam. tāto plus spei plus fiducie de deo recipit. plus quoq̄ iusticie dei sit subiectus. dicens et sententia. Tibi autem adherere deo bonum est/ et ponere in dño deo spem meā. clamans ei. in tua iusticia plane non in mea/ libera me. Postremo magis intelligere nunc video/ que in deuotoꝝ libris legi/ de introductionē sponse in cubiculum sponsi. de osculo oris eius post osculum manū et pedum/ de habitatiōe preterea in adiutorio altissimi/ nō in habitatiōe vel meritoꝝ proprioꝝ. que vana est. vel penarum futurarū. que anxia vel industriarū propriarū que timida est et incerta. **¶** Certa vero qualiter esse possit in adiutorio altissimi. inter tot vite discrimina. inter tot criminū lapsus. inter tātam electoꝝ paucitatē edisseras velim. **¶** Volucer **¶** Rerum ista conditio est o monice/ vt in suos fines tendant quib̄ adeptis quiescunt adherentes eis. hoc de grauib̄ deoꝝ sum. hoc de leuib̄ sursum videre est. Est autē humani cordis desiderium et pondus/ in deū/ sicut in locum suū et centrū ferri. est supremū post quod nō relinquit aliō humane peregrinationis refugium. Superest igitur nihil infra quod/ vel vltra quod possit humanū se cor deflectere vel fugere. dum pondere suo se cōstituūt adherere deo. nūc interī per spem. fidem et amorem. neq̄ enim sibi dat aliter status presens. Porro sicut aliquis dicitur adherere certitudinaliter loco alicui vel baculo/ dum totis virib̄ ita

De cōsolatiōe theologie

stare vult. nō aliter spem certā dicimus p
deliberatā voluntatis adherentiā. neq;
enī spes est in assensu et vi rationali / sed
desiderio et expectatiōe virtutis irascibi
lis tendentis in ardua. quod desiderium
tendentia / vel expectatō reperitur in
te spei cum tanta certitudine p adherenti
am voluntatis / q; p nullius temptatiōnis /
vel recogitatiōis insultū vult ab ea sceler
euellere. **C**onsurgit ex radice simili cer
tudo in assensu fidei / dū p nullas ratio
nes vel fantasias fidē impugnantēs / vult
derelinquere / quo minus stet in fide / ad
obediētiā dei / et meriti cōsequitiōem.

Quartū metz pri

mi dimetrum Jambicū.

Quemōnis alto stat iugo
Quercus suis radicibus
Defixa nitens fortiter
Ventos et imbres non timet
Assumit hinc plus virium
Quo plus in imo se locat
Concussa venti turbine
Sic spes ferens tentamina
Antheus inuictus fuit
Dum cautus incubans humi
Non vult in altum surrigi
Elatus ilico perit.
Que collocatur sacro
Domus loco fideliter
Venti / pluuie / flumina
Deseruiant / nunq; ruit.
Herere vos spe firmiter
Vestro loco nitamini.
Vester locus certe deus!
Duo spes reponit certior.

quid dicit de his fortior
et fortior.

Prosa quartā pri

mi libri **Donicus.**

Qsum est aliquibus o volucer
q; spes in prescitis semp sit er
ronea Id enī se putant habitu
ros quo carebunt. Alij volen
tes hāc absurditatē euadere dixerūt spem
in hac cōditionali existere. Si legem dei
obseruauero salu' ero. **V**olucer **D**o
nice. nec hoc vltimū sufficit ad spem. Ita
ret enī cum desperatiōe talis cōditio. Nec
primū sobrie dictū est: q; deus obliget re
probos ad errandū / sicut obligat ad spe

randū. Proinde spes ad certā beatitudi
nis expectatiōem / sic se habet. Ponit sibi
p fidem / q; est aliqua talis beatitudo. iun
git q; ad illā purā liberalitate et gratia de
us ab eterno quosdā predestinat et eligit.
Addit q; ad consecutiōem huius finalis
beatitudinis. ordinauit mediā cōuenien
tiā / varijs modis sine numero Inter que
mediū precipuū est gratia. que ideo dici
tur vita eterna. quia pignus eius est / vel
arra. Hanc autem gratiā nulli dedit neq;
daturus est / nisi p mediū mediatoris dei
et hominū Quā gratiā pro omnib; meru
it ad sufficiētiā. sed non ad efficaciam. ni
si incorporatis sibi per fidem habitualē / ve
in paruulis. vel actualē et habitualem q;
per dilectiōem pfeueranter operatur. que
fides min⁹ explicita fuit in prophetis tē
pore legis scripte / q; in apostolis tempe
gratie. Et longe minus in philosophis et
alijs gentilib; p lege nature. Quāuis enī
omnes accedentes ad deum oporteret cre
dere q; deus est. et q; inquirentib; se remu
nerator sit. quis est; tamē modus quo ta
lis remuneratio cōsequeretur / p mysteri
um videlicet incarnatiōis filij dei. sicut
non erat explicitē reuelatū / sic nec explici
ta fide credendū. **L**eterum spes taliter in
structa p fidem. que suus est oculus / figit
in primis desiderij suū ad beatitudinis
adeptiōem tanq; ad finem. Et ab illo desi
derio nequaq; vult anelli. Deinde deside
rat mediā quelib; ad huius finis assecu
tiōem per dei puidentiā ordinatā / p arma
iusticie sicut dicit apostolus. a dextris et
a sinistris. per gloriā et ignobilitatem. per
infamiā et bonā famam etc. Fides itaq;
rursus dicit ei / q; diligētibus deum et spe
rantibus in eo / omnia coopantur in bo
num / sicut tradit apostolus q; omnia no
stra sunt / conformiter ad christū. **P**rimū
querite regnū dei / et omnia hec adiicient
vobis. neq; talium aliquis predestinato
rum peribit vnq;. **D**uo contra fit de re
probis q; bus omnis cedunt in malum /
etiam aliena bona que in scādalum sibi
vertunt et ruinā. **N**ihilomin⁹ quoniā ig
notum nobis est quos vult inter homi
nes deus et qualiter saluos fieri / opandū
est bonum ad omnes / vel orando / vel cō
monendo / vel hortando / vel increpando
vel ab errorib; vitijs abducere satagēdo
Ita sagena caritatis pcludit i se bonos et

malos separandos in litto: iudicij. **P**reterea si ex peccatis electorum diuina bonitas potest. scit et vult elicere bona. nō tamen idcirco mala bona sunt/vel eligenda. sed cauenda penitus plangēdaq;. Collandus autē benignissim⁹ et omni potens deus q̄ malis nostris nō solū nō vincit/ sed ex eis operatur bonum nostrū. **S**ic enī dicit omnia sub peccato cōcluisse/ supple pmissiue vt omnium misereat. Peccauit petrus/ humilior cautior et misericordior effectus est/ nō actōe mali sed miseratōe dei. Peccauit Magdalena/ plus postea dilexit. qz multū sibi dimissum est. et in exēplar penitētie ceteris cessit. Blasphem⁹ fuit Paulus. confitetur humiliatus/ q̄ nō sit dignus vocari apostolus/ et est inter peccatores prim⁹. Deniq; iocūdatur pater et epulatur in acceptōe filij prodigi. Et gaudiū est angelis dei super vno peccatore penitētiā agente. Quis nesciat proinde paupes dum de stercore peccatorum erigit eos deus/ collocās in gloriam cū principib; populi sui. q̄ in ampliores erga diuinā benignitatē assurgunt gratia actōes/ nō quin innocentia pseruata seruataq; plus habeat dignitatis et gratie ceteris paribus. Sed in reparatōe depdite magis eminet misericordie benignitas. **M**iserādū verō est. quod in reprobis agit et diuerso/ de virtute et humilitate supbiū. de gratuitis dei donis vel ingrati sunt vel tepidi/ vel in suā et aliorū pncipem et dei inhonoratiōem abutentes vertunt. Ita vt eoz quandoq; fiat oratō in peccatū. hic p ingratitudinē. in inferno autē p blasphemiam in saniorē. Recordantes enī quē ad modū fuerūt aliquādo supplices deo. **H**ec illa bona facientes/ venerātes sanctos/ sanctasq; omnes cū deuotiōe/ quidni rabidiori cōrabescāt odio et maledictis latrēt aduersus deū sanctos sanctasq; omnes/ p̄sertim eos quos p̄cipue coluerūt eos inuidos/ eos crudelissimos/ impios et ingratos. qui non ipos a tormētis cum possent eripiūt/ acclamantes. **Q**uid ergo dicam⁹ ad hēt/ faciem⁹ igit mala vt deus eliciat bona/ vel bona vitabim⁹ ne cōtingant mala qualia tetigimus/ Absit. p̄pter id enim quod p̄ accidens est/ nō debet illō quod de p̄ se est variari. **M**onitus. **M**orresco volucer becaudens/ et videns te sup admirabili

via niti pro cōsolatōis adeptōe/ dum tremende et strarie desolatōis memoriā sub inducis. **V**olucer. **D**ic mod⁹ est. hec ars theologie/ credideris monice/ q̄ sicut per stulticiā et scandalū predicatōis crucis. **M**nos fecit credentes sic p̄ insipientiam trahit ad sapientiā dicente apostolo. **S**i quis videtur inter vos sapiēs esse in hoc seculo. stultus fiat vt sit sapiens. **N**ō aliter vult eadē theologia per summā desperatiōem de homie/ trahere ad summā de deo spem/ et p̄ desolatōem inestimabilem et intolerabilem/ sursum ducere ad solidam cōsolatōem. **A**ddideris nullā esse recogitatōem que plus ista radicaliter euellat ab humano corde supbiam. de se semper aliquid magnū presumentē/ cui resistit deus. que magis insup gignat et nutriat humilitatē legitimā sub deo et ad homines. vitijs procul expulsis que fert se cum supbia. Nam qua fronte poterit aliquis fratrem suū qualēcunq; deinceps. vel odio vel iravel inuidia psequi. immo nec animo q̄ reprobus sit iudicare/ qui videt se de eadē massa peccati in eadem damnatione esse. neq; scit quid sibi crastina pariat dies. **Q**si voluerit gloriari de bonis suis/ mendat est si non habet. si habet illa gratis accepit a deo. **Q**uid ergo gloriatur quasi nō acceperit. **Q**uid preterea iudicat alienū seruū qui domino suo stat/ aut cadit/ stabit autē. potens est enī deus statuere illum. **S**ub hoc intuitu dixisse putandus est apostolus. **V**enit deus saluos facere peccatores/ quozū prim⁹ ego sum. primus itelligo quo nullus prior/ vidēs se cum alijs equaliter filium ire. et ex eadē peccati massa esse/ q̄les venerat saluare deus. **M**onitus. **I**ntelligo volucer materiā hāc de timore et spe lata esse. vel lem traderetur sub compedio mod⁹ quo precipue spes stabilitur. **V**olucer. **A**mirum stabilitur a deo/ cuius signaturale donum est. **S**ed si particulari⁹ aliquid exigis. inuenit quadruplex meditatio que velut in terragono firmissimo gestat spem. **U**na meditatio est diuine iustitiē vt speres. **A**ltera diuine promissionis si speres. **T**ertia immēse dei pietatis ne desperes vnq; de suis miseratōibus. **Q**uarta proprie fragilitatis/ ne speres in te vel propijs viribus. **D**ic igitur cogitationi tue sollicitati spem deserere. **D**ū

De cōsolatiōe theologie

non facis certam vocatiōem tuā/ p bona
opa/ quorūdie corruēs de peccato in pec-
catum. ingerēt proinde ne sis de multis
vocatis et non electis/ sicut vita tua simi-
lis est multoz. Dic respondēs/ q obedis
iubēti deo qui mille locis scripture sacre
precipit vt speres in eo. cui dicit. **E**xur-
ge dñe deus in pcepto quod mādasti. pū-
cio me in te iubente te. nō es crudelis aut
fallax vt abijcias me/ iuncta pferim mul-
tiplici pmissione tua/ qua sperātib in te
pollitatus es q liberares eos/ eripes/ sal-
uares et glorificares. **L**uius demū tā im-
mēsa pietas est. vt nullis peccatis etiā in-
finitis si pmississem ea solus/ vinci possit
hic in via. **Q**uod q̄ interposuisti cū imo-
bilitate cōsiliū tui iusturandū. vt p duas
res immobiles sicut loq̄tur apostolus tu-
us quib̄ ipossibile est mēiri te/ nos for-
tissimū solatiū habeam⁹ ad tenendā po-
sitam spem. q̄uis enī sis inobligabilis a
creatura tua rōnali/ quicqd̄ agat p te vel
erga te. voluit tamē dignatissima conde-
scensio tua/ cōmēciū quoddā habere cū
hominib̄/ vt bene de te mereātur si iussa
tua ppleuerint/ et in te sperauerint/ qui fi-
delis es et teipm negare nō potes. **H**ec tu
ita deo. **P**ostremo dñi propria fragili-
tas obijcit vt desperes. desperes volo. sed
de te et in te qui homo et caro es. nā male-
dictus homo qui p̄fidit in homine/ et po-
nit carnē brachiū suū/ et a dño recedit cor
eius. **S**ed hic occurrit trepida cogita-
tio dicēs. qua ratōe conabor declinare vi-
cia. virtutes acquirere. seruare mandata
dei. sine q̄bus sperare vitā ingredi/ iā nō
spes est sed arrogās et infidelis p̄sumptō.
Conaberis prozsus. sed in adiutorio al-
tissimi. et millies victus. millies conaberis
eo quidē amplius et certius/ quo nulla ti-
bi superest fiducia de p̄rijs opibus. **P**ro-
pterea dicitur Salomon finē contio-
nationis sue dñi pferre vellet. **S**erua mā-
data p̄miserit. deū time. quia videlicet ab
ipso est bonū vel velle vel p̄ficere. **D**o-
nicus. **R**etineo q̄ in soliloquijs silia
de se cōfessus est August. **S**perabā in q̄t
aliquādo in virtute mea que nō erat vir-
tus. **E**t cū sic volui currere/ vbi magis sta-
re credebā/ ibi magis cecidi. factusq̄ sum
magis retro q̄ ante. **D**icebā enim/ hoc fa-
ciam. illud p̄ficiam. fiebatq̄ post/ nec hoc
nec illud. quoniā de meis virib̄ p̄fidebā

Hunc autē confiteor tibi dñe rex pat̄ celi
et terre. quoniā non in fortitudine sua ro-
borabit̄ v̄r. vt nō gloriē ante te stulta p̄-
sumptio oīs carnis. **V**oluer. **T**ra-
ducit aduena noster meditatiōem hāc eti-
am vsq̄ ad angelos et sanctos/ dum atten-
dunt horrozē dinozū iudiciorū in dā-
natis. **L**anim⁹ enī q̄ tremūt angeli atq̄
archangeli. tremūt intellige/ nō ex fortitu-
dine sue dānatōis/ quib̄ inest glorie secu-
ritas. sed eo magis ex alioz dānatiōe q̄
si si tremēt et pauerēt in se deficientes/ re-
siliunt in adiutorē vnicū deum/ adheren-
tes ei/ se fragiles et nihilo similes reputā-
tes sine eo. **A**ddidit de hūanitate xpi q̄ si-
cut inesse suppositali/ sic innitit p̄sonali-
tati filij dei q̄ propriā deserit/ nec i se sub-
sistit. ita inesse gratie vel glorie innititur
deo/ q̄ nullatenus in se. **E**t ita de sanctis
quanto p̄fectiores/ tāto humiliter et reue-
renti⁹ in adiutorij dei resiliūt. **Q**uocō-
tra de reprobis. q̄ magis refugiūt a deo et
ad se cōfugiunt/ quo dānabilius puniūt
qm̄ in ipsis est amor sui/ vsq̄ ad contem-
ptū dei. sicut in alijs est amor dei/ vsq̄ ad
contēptum sui. **D**eniq̄ spes velut an-
cora. quantomin⁹ in arenulis fragilibus
et fluidis humani auxilij figit/ tanto soli-
dius et certius supra firmā petra (que xps
est) defixa stabilitur. **Q**uod si quiescit ali-
quis. qd̄ igit de illis quos nō saluat de⁹.
Respōsum habeat q̄ velut animalia pro-
pter hoies creata sunt/ ad obsequiorum va-
rietatē/ illa blandiēdo/ ista seuiēdo. intel-
ligere sic habem⁹ propter electozū salutē
p̄fectos esse formatos/ siue nocere siue
obsequi conētur/ et non gloriē om̄is vel
obsequēs electi/ vel aduersans eis. **N**ec
tamē ita sunt accipiēda q̄ dicta sunt. q̄ si
tollatur libertas arbitrij. **F**ortificat si qui-
dē magis et instituit/ sed in deo v̄iifican-
te p̄ gratiā. **H**uc est velut anima quedā vi-
tam habēs in potentia ad vitā secūdam.
ad meritoria videlicet opatōem. **I**taq̄ si
cut opatō animalis p̄supponit esse natu-
re. sic opatō spiritualis vitā gratie. **S**ed
neq̄ audiendus est **L**icero. q̄ vt libertatē
in hominib̄ statueret/ abstulit a deo pro-
uidentiā. **N**ec rursus ex aduerso recipi-
end⁹ alter. qui diuinā prouidentiā sic in-
stituere voluit/ vt arbitrio nostro necessi-
tatē imponeret. **P**ro hiesas etiā in pecca-
tis dicēs deum velle et facere nos peccare

In manifestationē glorie sue. Porro viam mediā z regiā tradit theologia reuelata si de subnira. q̄ gradiēdū est etiā ydi ratiocinationis h̄ie dissolutio plena nō pateret.

Z Donicus. **E**ccl̄t̄imo q̄ has snias nec inerpri satis capiūt/nec expientia dare potest industria/nisi p̄uenire in b̄ndictionibus dulcedinis z coopante dei gr̄a/ineffabili valde mō. Et hoc ē dei donū scire a q̄ postulāda sit z impetrāda talis gr̄a. **D**ulcra enī dicim⁹ z deficiim⁹. verbū aut̄ abbreuiatū z s̄summatū facit sapiētia/dū i anīmas sanctas se trāffert. delicias suas cōputans eē cū filijs hoīm. in quib⁹ b̄nplacitū est deo/qz sperauerūt sup misericōdia ei⁹. **S**z ecce iam aduēspascit z inclinata ē dies q̄n ad se me vocat op⁹ dei/simul z vie lassitudō quietē te petere suadet. **E**xpectet p̄ reliquis (multa enī querēda sup̄sunt) sequēs dies. **V**olucer **E**xpectet placet si pri⁹ audieris sub exēplari modulamē/qlis sit vt eū recogites/germani tui status.

Quintū et vltimū

metrū primi libri dactylicū tetrametrū h̄y/ percatalecticū. currit cū quinto quarti de conso. phi. Boetij **S**i quis arcum:

Vas e multis nauta profundo
Dura regit nauē. ventus z imber
Et procellarum turbida moles
Si repēntis motibus vrgent
Proximaz nautis crebro minantes
Naufrage cladem mortis adesse
Ficitur/silus arte magistra
Nil inerpertum corde pauenti
Segniter linquens om̄pia solers
Tentat/vt nauis litora capret
Si malivēro tanta molestat
Seuens pestis/iamqz latratu
Terret auditum scilla canino/
Attrahens gulpho cuncta voraci
Non opem possunt ferre sodales
Pars et in preceps vltro laborat
Scit⁹ nauclerum stertere puppi
Obstuper talis quis/nihil vltra
Viribus fidit/spes nec in arte eēt
Respicit celum vota deo dat
Aut mari sese deijcit alto
Audus enatans. si scopulosum
Prominens saxum suscipit ipsum
Vel sinu tuti condūtur antri
Laudat excelsū/gratior illi
Dicit euasi forte benigna

Reseruatū sanctius olim
Obsequi fas sit xpe tibi me
Rursus aut si me nauigio dab
Ut ar illo fac prosperiore.

Explicit liber primus:
Incipit liber secū-

dys. Prosa prima. Donicus.

Sce nobis/ o volucer/ altera dies fultit illa p̄tinuaueris p̄ cor effari/ q̄ cepta sunt. **V**olucer **D**eministi puto sub quali similitudine finē accepit besterna collocutio. **N**ō oīno dissimiliter/ nūc aduēna n̄ ex p̄cella publici civilisqz naufragij p̄sulte fugiēs/ in locū satis abditū/ velut in quādā securitatis insulā se recepit. **I**llic more solitarij sedens leuat se sup se. theologiā habēs solatricē/ que doctrinē est discipline dei z electrix operū illi⁹. q̄ sobrietatē z prudētiā docet z iusticiā z virtutem/ quib⁹ vtili⁹ nihil ē in vita hoīb⁹. **D**ec erigit ad spem futuroz/ quēadmoduz terigimus/ asserens q̄ nō sunt odigne passiones hui⁹ sp̄is ad futurā gloriā que reuelabit in nobis. **A**ddēs q̄ spes non p̄funditā tū si sit vera spes. nō ficta. nō fallax. nō temeraria. **E**st itaqz repromissio neq̄ssima/ fallēs q̄ plurimos blādiētes sibi vt ere mūdo dum eras florida est/ p̄uertit poteris cū voles/ tanq̄ videlicet ex pri⁹s virib⁹ nō dei dono fiat p̄uersio. **S**ūt z alij q̄s eo periculosi/ q̄ subtili⁹ decipit estimatio sua dū casus peccatoz varios q̄s p̄petiuntur emēdare nō curāt. vtunt pot̄ ad supbias. reputantes simile aliqd̄ secū fieri cū aplo/ cui dat⁹ ē stimul⁹ carnis. ne magnitudo reuelationū extolleret eū. eis aut̄ sicut aiunt ne magnitudo virtutū. **A**b alijs migrat Judas. i. p̄fessio p̄pter multitudinē fuitutis. **T**edet enī z pudet eos toties ad p̄fessores deducere lapsus suos/ a q̄b⁹ abstinere vel nequeūt dño p̄mittēte. vel nō satis volūt. **S**ūt q̄s scrupuloz inq̄tudo/ z cordis pusillanimitas ita p̄turbat vt vix relictus sit i eis sp̄i loc⁹. **S**ufficit alijs scire de spe p̄ intellectū differere/ dicentib⁹ in deo solo spem eē reponēdā q̄s nesciat. vtz apud tales null⁹ pene sp̄i vel sensus vel effect⁹ ē. **I**nuenies alios sperātes in misericordiā dei/ q̄s ad hoīes nulla stecit misericordiā. venia nulla pz. **Q**uid q̄ despe rāt alij de dei bonitate/ si non suauitatem

bb